

Tietosuojaneuvoston asiakirjat

Euroopan tietosuojaneuvoston asiakirja asetuksen (EU) 2016/679 mukaisesta koordinoidusta täytäntöönpanokehyksestä

Annettu 20. lokakuuta 2020

Translations proofread by EDPB Members.

This language version has not yet been proofread.

Aiemmat versiot

Versio 1.1	maanantai 4. lokakuu 2021	Asiavirheen korjaaminen
Versio 1.0	20. lokakuuta 2020	Asiakirjan hyväksyminen

TIIVISTELMÄ

Määritelmä

Koordinoitu täytäntöönpanokehys (CEF) tarjoaa rakenteen tietosuojaneuvoston valvontaviranomaisten toistuvien vuotuisten toimien koordinoimiseksi (tässä asiakirjassa tätä kutsutaan vuotuiseksi koordinoiduksi toimeksi). Vuotuisessa koordinoidussa toimessa keskitytään ennalta määriteltyyn aiheeseen ja annetaan valvontaviranomaisille mahdollisuus käsitellä tätä aihetta sovittua menetelmää käyttäen. Koordinoitu täytäntöönpanokehys sisältää menettelyohjeet, joiden puitteissa koordinoitu toiminta voidaan toteuttaa ("sääntökirja").

Tavoitteet

Koordinoitun täytäntöönpanokehysten tavoitteena on helpottaa yhteisiä toimia joustavasti ja koordinoitusti, kuten yhteisiä tiedotus- ja tiedonkeruutoimia sekä täytäntöönpanotarkastuksia ja yhteistä tutkintaa. Toistuvien vuotuisten koordinoitujen toimien tarkoituksena on edistää säännösten noudattamista, antaa rekisteröidyille mahdollisuus käyttää oikeuksiaan, lisätä tietoisuutta ja/tai lisätä valvontaviranomaisten tietämystä.

Oikeusperusta

Yleisen tietosuoja-asetuksen 61 artiklan 1 kohdan mukaan valvontaviranomaisten on toteutettava toimenpiteitä tehokkaan keskinäisen yhteistyön aikaansaamiseksi. Yleisen tietosuoja-asetuksen 57 artiklan 1 kohdan g alakohdan mukaan valvontaviranomaisen on tehtävä yhteistyötä, tietojen vaihtaminen mukaan luettuna, ja tarjottava keskinäistä apua muille valvontaviranomaisille, jotta varmistetaan tietosuoja-asetuksen johdonmukainen soveltaminen ja täytäntöönpano.

Koordinoitun täytäntöönpanokehysten ja yleisen tietosuoja-asetuksen VII luvun välinen suhde

Koordinoitu täytäntöönpanokehys ei vaikuta yhden luukun järjestelmään, jota sovelletaan aina rajat ylittäviin käsittelytoimiin. Keskinäistä avunantoa (yleisen tietosuoja-asetuksen 61 artikla) voidaan käyttää välineenä vuotuisessa koordinoidussa toimessa, mutta se olisi mahdollisuuksien mukaan rajoitettava sen vapaaehtoiseen muotoon. Lisäksi on mahdollista käyttää yhteisiä operaatioita (yleisen tietosuoja-asetuksen 62 artikla) vuotuisen koordinoitun toimen toteuttamismenetelmänä, mutta myös muita vähemmän virallisia menetelmiä on mahdollista käyttää.

Aikataulu

Koordinoitu toimi kattaa periaatteessa yhden vuoden ajanjakson, jos resurssit mahdollistavat sen. Jos koordinoitu täytäntöönpanokehys hyväksytään vuoden 2020 toisella neljänneksellä, ensimmäisen koordinoitun toimen painopiste määritetään vuoden 2020 kahdella viimeisellä neljänneksellä. Tällöin koordinoitu toimi toteutetaan vuoden 2021 ensimmäisellä ja toisella neljänneksellä ja vuoden 2021 kolmannella neljänneksellä laaditaan loppukertomus ja uusi koordinoitu toimi.

Sisällysluettelo

1	Johdanto	6
2	Mikä on koordinoitu täytäntöönpanokehys?	6
2.1	Yhteenvedo koordinoitun täytäntöönpanokehysten elinkaaresta.....	7
2.2	Oikeusperusta ja toimivallan jako	8
2.3	Suhde yleisen tietosuojasetuksen mukaisiin yhteistyömekanismeihin	9
2.3.1	Yhden luokun järjestelmä.....	10
2.3.2	Keskinäinen avunanto	10
2.3.3	Yhteiset operaatiot.....	11

Euroopan tietosuojaneuvosto, joka

ottaa huomioon luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta 27 päivänä huhtikuuta 2016 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen 2016/679/EU, jäljempänä ”yleinen tietosuoja-asetus”, 70 artiklan 1 kohdan u alakohdan,

ottaa huomioon luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta 27 päivänä huhtikuuta 2016 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/679 (jäljempänä ”yleinen tietosuoja-asetus”) 61 artiklan 1 kohdan ja 57 artiklan 1 kohdan g alakohdan,

ottaa huomioon ETA-sopimuksen sekä erityisesti sen liitteen XI ja pöytäkirjan 37, sellaisina kuin ne ovat muutettuina 6 päivänä heinäkuuta 2018 annetulla ETA:n sekakomitean päätöksellä N:o 154/2018,

ottaa huomioon työjärjestyksen,

ON HYVÄKSYNYT SEURAAVAN ASIAKIRJAN:

1 JOHDANTO

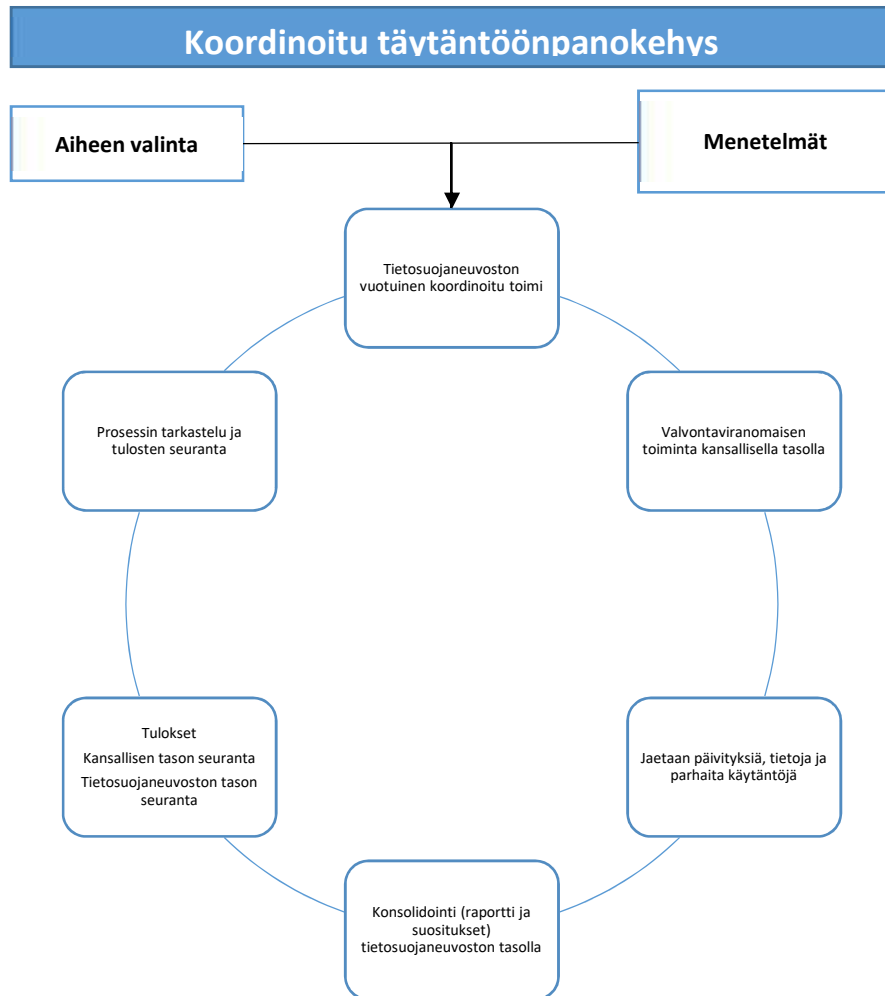
1. Euroopan tietosuojaneuvosto on riippumaton EU:n elin, joka vastaa tietosuojasääntöjen yhdenmukaisesta soveltamisesta kaikkialla Euroopan unionissa ja edistää EU:n tietosuojaviranomaisten välistä yhteistyötä. Euroopan tietosuojaneuvosto koostuu valvontaviranomaisten johtajista ja Euroopan tietosuojavaltuutetusta tai heidän edustajistaan.
2. Kaikkien valvontaviranomaisten tehtävänä on panna täytäntöön 25.toukokuuta 2018 alkaen sovellettava yleinen tietosuoja-asetus ja valvoa sen soveltamista. Yleisessä tietosuoja-asetuksessa turvataan perusoikeus henkilötietojen suojaan ja helpotetaan henkilötietojen vapaata liikkuvuutta (yleisen tietosuoja-asetuksen 1 artikla). Tätä varten yleinen tietosuoja-asetus sisältää luettelon rekisteröidyille kuuluvista oikeuksista ja asettaa rekisterinpitäjille ja henkilötietojen käsitteijöille velvoitteita – ei ainoastaan rekisteröityjen oikeuksien kunnioittamisen osalta, vaan myös turvallisuusnäkökohtiin liittyvien teknisten ja organisatoristen toimenpiteiden osalta. Yleisessä tietosuoja-asetuksessa annetaan valvontaviranomaisille keskeinen asema näiden säännösten noudattamisen valvonnassa. Siinä säädetään myös viranomaisten yhteistyövelvollisuudesta ja velvollisuudesta noudattaa johdonmukaisuutta päätöksissään, joilla edistetään tietojen vapaata liikkuvuutta jäsenvaltioiden välillä. Näiden seurauksena muodostuu yhtenäinen eurooppalainen alue, jossa tietosuojaa sovelletaan yhdenmukaisesti.
3. Tietosuojaneuvosto tukee johdonmukaista lähestymistapaa yhdenmukaisuusmenettelyjen, säännöllisten kokousten ja (sisäisten) ohjeiden avulla. Lisäksi yleisessä tietosuoja-asetuksessa korostetaan kansallisten valvontaviranomaisten välistä yhteistyötä ja otetaan käyttöön yhden luukun järjestelmä tapausten käsittelyä varten. Tässä asiakirjassa käyttöön otettu koordinoitu täytäntöönpanokehys (CEF) tukee yleisen tietosuoja-asetuksen yhteistyömekanismeja ja perustuu niihin. Koordinoitun täytäntöönpanokehysten toimien on tarkoitus olla ennakoivia, ja ne poikkeavat reaktiivisista toimista (esim. kanteluiden käsittelystä).

2 MIKÄ ON KOORDINOITU TÄYTÄNTÖÖNPANOKEHYS?

4. Koordinoitu täytäntöönpanokehys (CEF) tarjoaa **rakenteen tietosuojaneuvoston valvontaviranomaisten toistuvien vuotuisten toimien** koordinoimiseksi (tässä asiakirjassa tätä kutsutaan vuotuiseksi koordinoituksi toimeksi). Vuotuisessa koordinoitussa toimessa keskitytään ennalta määriteltyyn aiheeseen, jota osallistuvat valvontaviranomaiset voivat käsitellä ennalta määritellyn menetelmän mukaisesti.
5. Koordinoitu täytäntöönpanokehys on perusta, jolle vuotuiset koordinoitut toimet rakennetaan (koordinoituja toimia koskeva ”sääntökirja”). Koordinoitun täytäntöönpanokehysten tavoitteena on helpottaa joustavasti ja koordinoitusti laaja-alaisia yhteisiä toimia, kuten yhteisiä tiedotus- ja tiedonkeruutoimia sekä täytäntöönpanotarkastuksia ja yhteistä tutkintaa. Tämä edistää viime kädessä yleisen tietosuoja-asetuksen noudattamista, kansalaisten oikeuksien ja vapauksien varmistamista sekä uuteen teknologiaan perustuvien palvelujen riskin vähentämistä tietosuojan alalla.

2.1 Yhteenveto koordinoitun täytäntöönpanokehys elinkaaresta

6. Koordinoitun täytäntöönpanokehys elinkaari, mukaan lukien vuotuinen koordinoitu toimi, voidaan visualisoida seuraavasti:

7. Kuten kaaviosta käy ilmi, koordinoitu täytäntöönpanokehys on rakenne, jossa vuotuinen koordinoitu toimi voidaan toteuttaa. Tietosuojaneuvosto päättää periaatteessa joka vuosi koordinoituja toimia koskevasta aiheesta ja sopii sen mukaisista menetelmistä. Sen jälkeen kansalliset valvontaviranomaiset määrittävät vuotuisen koordinoitun toimen kansallisen täytäntöönpanon laajuuden ja toteuttavat sen noin vuoden kuluessa. Koordinoituun toimeen osallistuminen ei ole pakollista tietynä vuonna, vaikka aiheiden valintaa ja menetelmiä koskevien päätösten olisi oltava mahdollisimman kattavia, jotta voidaan maksimoida valvontaviranomaisten osallistuminen mahdollisimman moneen sovittuun vuotuisen koordinoituun toimeen.
8. Valittujen vuotuisten koordinoitujen toimien keston ajan kansalliset valvontaviranomaiset jakavat tilannekatsauksia edistymisestä, asiaankuuluvista tiedoista ja – soveltuvin osin – parhaista käytännöistä. Kaikki kansalliset havainnot yhdistetään tietosuojaneuvoston tasolla kertomukseen, jossa osallistuvat valvontaviranomaiset antavat suosituksia vuotuisten toimien seurannasta (esimerkiksi kansallisen tason seurantatoimet tai tietosuojaneuvoston tason ohjeet). Koordinoitujen

toimien toteuttamisen ja suositusten antamisen jälkeen osallistuvat valvontaviranomaiset tarkastelevat prosessia kokonaisuutena, jotta koordinoitua täytäntöönpanokehystä voidaan hienosäätää ja koordinoituja toimia yksinkertaistaa tulevina vuosina. Jos suositellaan jatkotoimia, niiden täytäntöönpanoa seurataan.

2.2 Oikeusperusta ja toimivallan jako

9. Yleinen tietosuojasetus on perusta, ja se antaa valtuutuksen, jonka puitteissa koordinoitun täytäntöönpanon kehysten vuotuiset koordinoitut toimet toteutetaan¹. Tämä tarkoittaa, että muu asiaankuuluva EU:n lainsäädäntö (kuten direktiivi 2016/680) jätetään soveltamisalan ulkopuolelle. Yleisessä tietosuojasetuksessa määritetään sekä toimen laajuus (minkälaiseen laiminlyöntiin puututaan rekisteröityjen oikeuksien suojelemiseksi parhaalla mahdollisella tavalla) että oikeusperusta, jolla perusteella toimet voidaan toteuttaa. Tässä mielessä on lähes sanomattakin selvää, että tietosuojaneuvoston ja kansallisten valvontaviranomaisten toimien soveltamisalan tulisi olla yleisen tietosuojasetuksen aineelliseen ja alueelliseen soveltamisalan mukainen. Tätä varten koordinoitua täytäntöönpanokehystä ja vuosittaista koordinoitua toimintaa rajoittavat yleisen tietosuojasetuksen 2 artiklassa (aineellinen soveltamisala) ja 3 artiklassa (alueellinen soveltamisala) säädetyt rajat.
10. Koordinoitun täytäntöönpanokehysten oikeusperusta vahvistetaan 57 artiklan 1 kohdan g alakohdassa, jonka mukaan kansallisten valvontaviranomaisten on ”tehtävä yhteistyötä, tietojen vaihtaminen mukaan luettuna, ja tarjottava keskinäistä apua muille valvontaviranomaisille, jotta varmistetaan tämän asetuksen johdonmukainen soveltaminen ja täytäntöönpano”. Kansalliset valvontaviranomaiset osallistuvat vuotuisiin koordinoituihin toimiin neuvoo-antavien toimivaltuuksiensa sekä yleisen tietosuojasetuksen 57 artiklan 1 kohdassa ja 58 artiklan 3 kohdassa säädettyjen seuranta- ja tiedotustehtävien perusteella. Lisäksi jos valvontaviranomaiset päättävät käyttää tutkintavaltuuksia tai määrätä toimenpiteitä, ne voivat tehdä sen yleisen tietosuojasetuksen 58 artiklan 1 ja 2 kohdan nojalla.
11. Mitä tulee tietosuojaneuvoston ja kansallisten valvontaviranomaisten väliseen toimivallan jakoon, koordinoitun täytäntöönpanokehysten lähtökohtana on, että yleisen tietosuojasetuksen mukainen tutkinta ja asetuksen täytäntöönpano ovat ensisijaisesti kansallisten valvontaviranomaisten vastuulla (ks. yleisen tietosuojasetuksen 58 artikla), kun taas tietosuojaneuvoston tehtävänä on varmistaa yleisen tietosuojasetuksen johdonmukainen soveltaminen (ks. yleisen tietosuojasetuksen 70 artikla). Näin ollen vain kansalliset valvontaviranomaiset ovat vastuussa tutkintatoimista ja täytäntöönpanotoimien seurannasta omalla lainkäyttöalueellaan. Tietosuojaneuvosto puolestaan tarjoaa foorumin kansallisia toimia koskevaa tiedonjakamista ja toimien yhdistämistä varten ja ottaa vastuun, kun vuotuisen koordinoitun toiminnan tulokset edellyttävät ohjeita tai suosituksia yleisen tietosuojasetuksen 70 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan kuuluvilla aloilla.

¹Viittaukset yleiseen tietosuojasetukseen ja kansallisiin valvontaviranomaisiin on katsottava viittauksiksi EU:n tietosuojasetukseen (asetus 2018/1725) ja Euroopan tietosuojavaltuutettuun siltä osin kuin on kyse Euroopan tietosuojavaltuutetun osallistumisesta koordinoituun täytäntöönpanokehykseen.

2.3 Suhde yleisen tietosuoja-asetuksen mukaisiin yhteistyömekanismeihin

12. Koordinoitu täytäntöönpanokehys ja vuotuinen koordinoitu toimi eivät rajoita yleisen tietosuoja-asetuksen mukaisten yhteistyö- ja johdonmukaisuusmekanismien toimintaa eikä tietosuojaneuvoston ja kansallisten valvontaviranomaisten muita tehtäviä ja toimivaltaa. Kaikissa koordinoituissa täytäntöönpanotoimissa olisi otettava huomioon tietosuojaneuvoston ja kansallisten valvontaviranomaisten välinen toimivallan jako ja hyödynnettävä mahdollisimman tehokkaasti molemmille annettuja tehtäviä ja toimivaltuuksia.

2.3.1 Yhden luukun järjestelmä

13. Yhden luukun järjestelmällä säännellään rajatylittävän tietojenkäsittelyn vastuullisten valvontaviranomaisten yhteistyötä EU:ssa. Yhden luukun järjestelmällä on kaksi tavoitetta: i) antaa vastuuelimille ja henkilötietojen käsittelijöille mahdollisuus kääntyä valvontaviranomaisen puoleen koko Euroopan unionin keskeisenä yhteyspisteenä ja ii) tarjota asianomaisille henkilöille paikallinen elin, jolla on tarvittavat valtuudet ja toimivaltuudet auttaa heitä valvomaan tietosuojaoikeuksiaan. Jos tiettyä käsittelyä pidetään yleisen tietosuojasetuksen 4 artiklan 23 kohdassa tarkoitettuna rajatylittävänä käsittelynä, yhden luukun järjestelmän soveltaminen on pakollista – vaikka tämä rajatylittävä käsittely havaittaisiinkin vuotuisen koordinoitun toimen yhteydessä. Jos näin tapahtuu, olisi noudatettava rajatylittävien tapausten käsittelyä koskevia menettelyjä ja määritettävä paras toimintatapa tapauskohtaisesti.
14. Koska vuotuinen koordinoitu toimi ei saisi aiheuttaa kohtuutonta taakkaa muutamille johtaville valvontaviranomaisille ja koska kaikilla osallistuvilla valvontaviranomaisilla olisi oltava toimivalta tutkia asianomaisia rekisterinpitäjiä/henkilötietojen käsittelijöitä, lähtökohtaisesti yhden luukun järjestelmää ei pidä käynnistää vuotuisen koordinoitun toimen aikana. Koordinoitun toimen laajuudesta riippuen on kuitenkin mahdollista, että yhden luukun järjestelmää sovelletaan, esimerkiksi jos havaitaan, että tutkittavana oleva rekisterinpitäjä/henkilötietojen käsittelijä osallistuu aiheeseen liittyvään rajatylittävään käsittelyyn. Jos näin tapahtuu, olisi noudatettava rajatylittävien tapausten käsittelyä koskevia menettelyjä ja määritettävä paras toimintatapa tapauskohtaisesti. On muistettava, että näissä tapauksissa yleisen tietosuojasetuksen 61 ja 62 artiklaa voidaan käyttää välineenä (äskettäin perustetulle) johtavalle valvontaviranomaiselle aiheutuvan tarpeettoman taakan keventämiseksi.

2.3.2 Keskinäinen avunanto

15. Keskinäistä avunantoa koskevaa velvoitetta sovelletaan kaikkiin tapauksiin, joissa valvontaviranomainen tarvitsee toisen valvontaviranomaisen apua tehtäviensä hoitamisessa. Yleisen tietosuojasetuksen 61 artiklassa säädetään pyynnön vastaanottaneen valvontaviranomaisen velvoitteista ja näiden velvoitteiden rikkomisen seurauksista. Vaikka yleisen tietosuojasetuksen 61 artikla ei koske rajatylittävää käsittelyä, artiklan mukainen menettely voidaan käynnistää.
16. Yleisen tietosuojasetuksen 61 artikla ja koordinoitu täytäntöönpanokehys ovat kaksi erillistä välinettä. Artiklan nojalla valvontaviranomaiset voivat pyytää toisiltaan apua tiettyihin kysymyksiin/tapauksiin liittyvissä asioissa. Täytäntöönpanokehys helpottaa sitä, että useat valvontaviranomaiset tutkivat samaa asiaa kotimaissaan, ja tarjoaa kehyksen, jonka puitteissa ne voivat keskustella havainnoistaan ja suunnitelluista toimista. Yleisen tietosuojasetuksen 61 artiklaa voidaan kuitenkin käyttää koordinoitun täytäntöönpanokehyksen välineenä tulosten jakamisessa tai tietojen pyytämässä osallistuvien valvontaviranomaisten välillä – erityisesti IMI-järjestelmässä saatavilla olevaa *vapaaehtoista* keskinäistä apua. Muodollisen keskinäisen avunannon menettelyn käynnistämistä olisi vältettävä koordinoitun täytäntöönpanokehyksen puitteissa osallistumisen vapaaehtoisuuden vuoksi, ja se olisi 61 artiklan mukaisen menettelyoppaan mukaisesti varattava tapauksiin, joissa epävirallinen pyyntö on mahdoton.

2.3.3 Yhteiset operaatiot

17. Yleisen tietosuoja-asetuksen 62 artiklassa säädetään valvontaviranomaisten yhteisistä operaatioista, kuten yhteisistä tutkimuksista ja yhteisistä täytäntöönpanotoimenpiteistä. Yhteinen operaatio toteutetaan, kun vähintään kaksi valvontaviranomaista yhdistää voimansa toimiakseen yhteisesti sovitun tarkoituksen mukaisesti. Tätä varten valvontaviranomaiset antavat käyttöön resurssejaan, myös osaamistaan ja henkilöstöään. Yleisen tietosuoja-asetuksen 62 artiklan soveltaminen ei rajoitu rajat ylittäviin tapauksiin.
18. Jotta koordinoitu täytäntöönpanokehys voidaan erottaa 62 artiklan mukaisesta yhteisestä operaatiosta, on tärkeää muistaa, että koordinoitu täytäntöönpanokehys on laajempi kehys, jonka avulla valvontaviranomaiset voivat käyttää erilaisia menetelmiä tutkiakseen ennalta määriteltyä kysymystä kansallisella tasolla. Esimerkkejä tällaisista menetelmistä ovat yhteisen tutkimuksen tekeminen, tehotarkastusten tekeminen tai yhteisen tietoisuuden lisääminen. Yhteisen operaation toteuttaminen yleisen tietosuoja-asetuksen 62 artiklan mukaisesti on myös yksi käytettävissä olevista menetelmistä. Näin ollen koordinoitu täytäntöönpanokehys on kattava kehys, jossa yleisen tietosuoja-asetuksen 62 artiklaa voidaan käyttää vuotuisen koordinoitun toimen välineenä. Tästä syystä tässä asiakirjassa ei käsitellä tarkemmin yhteisiä operaatioita.

Euroopan tietosuojaneuvosto

Puheenjohtaja
(Andrea Jelinek)